1

Trump'ın başkan seçilmesi beni nasıl etkileyecek? İçimdeki inkar halinin hala geçmediğini farkediyorum. *Nasıl bu kadar yanlış tahmin yürütmüş olabilirler* hali.

Amerikan sistemi çökmeye hazırlanıyor gibi duruyor. Kendine bir çıkış bulamazsa, şirketçilik insanları memnun edemediği için isyanlara sebep olacak gibi. Şirketçilik için isyan yeni iş kapıları demek, hapishane açar, güvenlik görevlisi istihdam eder ve para kazanmanın yollarını bulur ama bunun sürdürülebilir olduğunu sanmıyorum. Amerikan sistemi kendi kendini böylece yok edecek gibi duruyor. Bu daha başlangıç çünkü Trump da toparlayamayacak.

Dünyanın yeni ekonomik sistemlere gebe olduğunu, bir yerlerde bir yanlış olduğunu söyleyenleri okuyorum. Sanırım on senedir takibini yürüttüğüm fikirler, makul insanlara ulaştığında anlamlı olacaktır. *Şirketlere* toptan bir nefret yerine, onların el değiştirmesine, ölmesine imkan. Çünkü insanlık henüz para olmadan kendi kendine harekete geçen ve *doğru olanı yapan* bir yerde değil. Bulduğumuz en büyük *düzenleyici* de sermaye, sermayesi olan, bu sermayeyi büyütmek için işleri düzenlemek zorunda.

Bu gücü sermayeden aldığımızda, daha doğrusu sermayeden alıp devlete verdiğimizde, onun teşvik edici araçları daha siyasi hale geliyor. İnsanları vatan için çalıştırmak gerekiyor, belki cezalar üretmek gerekiyor, çalışmanın günlük sıkıcı bir aktiviteden fazlası olması ve bir hikaye ortaya koyması gerekiyor, vs. İdeal durumda sermaye sahibi insanları istihdam etmek için işini yapması dışında bir kriter getirmiyor ama sermaye dışı düzenleyiciler için sadece işini yapmak yetmiyor, başka kriterler de gerekiyor.

Bu sebeple sermaye hala en etkili *düzenleme aracı*. Yanlışları var, tabii ki kendini korumak için kural dışına çıktığı oluyor ama bu bütün organizasyonların temel vasfı. Hepsi kendini korumaya çalışan organizma gibi hareket ediyorlar.

Sermayeye nasıl bir sınır koyarsak zararlarını engeller ve faydalarını artırırız? Mesele budur.

2

Bu yazıyı senden ayrı ilk günümde yazıyorum Rabbim. Senden ayrı, çünkü sana inanmayı bıraktım. Ancak bu belki de seninle gerçekten geçirdiğimiz ilk akşam, belki sana inanmayı bırakarak aslında sana dahil oldum ve bunun farkında değilim. Aramızda inanmak veya inanmamak gibi bir dedikodu kalmadı, elim sen oldun, dilim sen. Sen neysen ben o kadarım ve sen neysen ben ancak o kadar.

Böyle bir yazı başlangıcıyla başlayan bir günlük. Bir dua. İnsanın *tanrı* arayışı. Bu arayışın sonuçlarından daha önemli midir?

İnsanın bilim arayışının, sonunda bize bu teknolojiyi vermesi gibi, tanrı arayışı da acaba *ahlakı* mı verdi? Böyle sayabilir miyiz?

Sayamaz mıyız?

3

Hayatımı, şuradaki üç günlük maceramı mutsuz olup bunu da reklam ederek, hatta gurur duyarak, hayatın ne kadar çileli ve benim bu çilelere ne kadar muhatap ve aslında bu çilelerin beni sizden ne kadar farklı kıldığını anlatarak geçirebilirim ama kimsenin derdine derman veyahut bana pek eğlenceli olmayacağını tahmin ediyorum. Bende bu şekilde memnun olacak bir ego yok. Benim egom daha basit şeylerle, daha doğrusu kendini unutarak yaşamayı tercih ediyor, acı da çeksem bunun üzerinden ilgi, alaka ve benlik üretmeye çalışmıyorum. Dahası acı çekmemek için bildiğim, kimisi meditasyon, kimisi dua kimisi Stoisizm misalli felsefe, kimisi sair kişisel gelişim artığı bilgi olmak üzere pek çok araç bilirken, acı çekmeye devam etmek biraz tuhaf kaçıyor. Ne yapayım, üç nefes alır, hislerimi bir kenara bırakır rahatlarım. Bir kitap alır Seneca'dan, Epictetus'tan iki cümle okur, dünyanın kaç bucak olduğuna dair beş dakikalık tefekkür eder rahatlarım. Üç sene, beş sene önceki fotoğrafları açar bakar rahatlarım. Elimde düşmanımın suratına atmak hayaliyle bir ateş gezdirmenin benden başka kimseye gerçek bir zararı yok. Hele beni sevmediğini iddia ettiğim insanların, benim mutsuzluğuma bakıp, tüh tüh edeceklerini düşünmek de bir ayrı tuhaf olurdu herhalde

Anlamadığım günlerde, tuhaf zamanlarda yaşıyorum. İnsanların mutsuz olmayı bile bir *başarı* vesilesi saydığı zamanlarda. Bu *ilginç* zamanların insanı değilim belki, belki kendimi insanların karşısında daha iyi pazarlamak için eski ergen günlerimde olduğu gibi *acılarımla övünmeyi* hatırlamalıyım.

Gele gele vardığım yer insanların tüm yaşadıklarından değilse de, duygularından aslen sorumlu olduğu yönünde. İnsanın *hiç istemeden* aşık olması da, hiç istemeden *acı çekmesi* de pek zor geliyor bana. Kendini tanımadığı, kendiyle ilgili bilgisi yeterli olmadığı için, elinden gelen o kadar olabilir ama duygularını tımar etmeyi öğrenmeyi *istemek* bile pek çok derdi çözebilir.

Ancak tabii ki sorumluluk almak ve duygusal dertlerinin üstesinden gelmeye çalışmak yerine, daha basit yollarla başkasını suçlayıp, biraz daha dertli ve *haklı* yakınarak da geçiyor zaman. Adım atmak yerine yürüyenlere gülerek, alay ederek, küçümseyerek ve daima yanacak ve yakmaya çalışacak birilerini arayarak. Bu meseli de anlamayarak da mesela, onun için mühim değil.

4

Allah sıralı ölüm versin diye bir duanın mevcut olduğu bir yer burası. Çok ilginç aslında, Allah ölümsüzlük versin değil mesela, ölümü kabullenmek. Bir yandan da duanın kabul edilmesinin denenmesi zor, insanlar genelde sıralı ölüyor ama bu duadan dolayı değildir herhalde.

5

İnsanlar gerçekten fikirlerini değiştirir mi? Genel olarak hayır. Fikir değiştirecek kadar esnek zekalar nadirdir, bunun için evvela değiştirecek bir fikir olması gerekir.

Toplumların değişmesi eski fikir sahiplerinin ölüp, yerlerine yeni fikir sahiplerinin gelmesiyle olur. İnsanların eğitilebileceği, fikir edinebileceği bir yaş sınırı var, herhalde bu 25'ten fazla değildir. Bu yaştan sonra genel olarak fikir değişimi beklemek manasızdır. İnsan bir defa hayatını ve hayatının anlamını kurduğunda, ondan bunu değiştirmesini beklemek de adalete sığmaz.

O sebeple eldeki insanların fikirlerini değiştirmeye çalışmak yerine yeni insanlara ulaşmak olmalı. Dinlerin kuruluşunda bile böyle, başlarda Hz. Peygamber'e iman edenlerin hemen hepsi ondan küçüktü veya akrandı. Kuvvetle karşı çıkanlar da hep büyükleriydi. Demografik şartlar da, zihinsel olgunluk kadar mühim.

Ben de artık fikirlerimin değişmeyeceği bir hayat arıyorum ama bizim hastalığımız da başka.

7

Kibir insanın dünyanın kurallarını kendine göre belirlenmesini beklemesi sayılabilir. Herkesin bağlı olduğu kuralların *başkaları* için olduğunu, kendisinin *özel* olduğunu düşünmenin hastalık hali. Az biraz herkeste var, olması gerekiyor, çünkü hayatı kendi merkezinden yaşamayan organizmaların hayatta kalma şansı yok. İnsanın *kendini düşünmesi* için bu *özel olma hissi* lazım.

Bunun hastalık hali dünyanın merkezi hissetme *ihtiyacı*. Etrafındakilerden de bunu bekleme. Başkasından iyilik görünce *zaten kendi hakkı* olduğuna inanma, *benim gibisine zaten nasıl daha başka davranabilirdi* hali. Başına hasbelkader gelen kötülüklerin de dünyanın yıkılmasını gerektirecek kadar kötü olduğunu düşünme.

Bu hislerle başa çıkmak için insanın temelde zayıf, zavallı ve genel insanlık için çok da mühim olmayan bir duruşu olduğunu keşfetmek gerekiyor herhalde. *Bugün ölsem kaç kişi ağlar?* On sene sonra kaç kişi ağlamaya devam eder? Bunların ağlama sebepleri ben mi olurum, ölüm karşısında hissettikleri çaresizlik mi olur?

Kibirli bir insan mıyım diye kendime sorduğum oluyor? Yukarıdaki sorulara *bugün ölsem belki on kişi* on sene sonra belki bir kişi diye cevap verebiliyorum. Yüz sene sonra kimse kalmaz tabii, hatırlayan da kalmaz.

İnsanın hergün toprağa basıp, bu toprağın kendinden değerli, akıllı, zengin nicelerini yediğini tefekkür etmesinde herkes için faydalar var.

8

Dünya ters bindiğin bir arabada hakikati aramak gibi duruyor. Geçmişi görüyorsun, olaylar oldukça seyrediyorsun, aklına gelen hayallerle avunuyorsun. Olduktan hemen sonra bakınca olaylar ne kadar net, sonra uzaklaşıyor, geçmiş geride kalıyor, ufalıyor ve yanındaki insanlarla bile artık aynı olayları farklı hatırladığını hissediyorsun.

İçimde bir yıkıntı hissi olması mı gerekiyor bilmiyorum. Şu günlerde yaşadıklarımı anlatmaya kalksam, çok laf ürer, çok laf üretilir ama sekinet şöyle diyor: Ne gerek var? Anlatmanın şimdiye kadar ne faydası oldu? Sadece kendini soğutmuş oldun, ancak şu an için yanmadığına göre bunun ne faydası olabilir?

İçim neden yanmıyor, *tüh* demiyorum, *neler oluyor Tanrım, neden yıkılıyoruz?* demiyorum? Neden sanki bir film gibi gelmeye başladı bu? Cevabını tahmin ettiğim, belki de bildiğim sorular bunlar. Ama telaffuz etmek istemediğim cevaplar.